

**UNIVERZITA
KARLOVA**

Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Karlovy:

Na cestě k udržitelnosti 2030

1. Odkud vycházíme: Udržitelný rozvoj a Univerzita Karlova

Lidská společnost zažívá celosvětově období zvyšující se kvality života. Zároveň však čelí řadě bezprecedentních výzev souvisejících s odstraněním nebo zmírněním negativních projevů jejího současného fungování, jež přímo či nepřímo úroveň lidského života ovlivňují a mohou ji v blízké budoucnosti výrazně snižovat (např. klimatická krize, ztráta biodiverzity či degradace půdy a s tím spojené výzvy jako jsou potravinové zabezpečení či zvýšená migrace atp.). **Snaha o nalezení rovnováhy** mezi „rozvojem společnosti, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižovat rozmanitost přírody a zachovávat přirozené funkce ekosystémů“ je známa (a v ČR uzákoněna¹) pod pojmem „**udržitelný rozvoj**“. Jedná se o pomyslnou cestu k budoucímu stavu – „udržitelnosti“, která uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok bez degradace životního prostředí.

Univerzita Karlova (dále jen „UK“) si je vědoma těchto výzev i své společenské odpovědnosti, chce přispět k jejich řešení prostřednictvím svých aktivit uvnitř i navenek, a být tak příkladem pro celou společnost. V souladu s tím projevuje uznání a hlásí se hned k několika významným **mezinárodním, národním i institucionálním strategiím, závazkům a hodnotám v oblasti udržitelného rozvoje (Tabulka 1).**

V globálním kontextu se UK vztahuje především k **17 Cílům udržitelného rozvoje OSN (tzv. SDGs)**, které představují celosvětový program rozvoje pro roky 2015–2030. Na formulaci SDGs spolu s jejich konkrétními dílčími cíli a indikátory se podílely všechny členské státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů. Agendu udržitelného rozvoje zahrnující environmentální, společenské i ekonomické aspekty rozvoje společnosti oficiálně schválil summit OSN 25. září 2015 v New Yorku.

Tabulka 1. Mezinárodní, národní a institucionální dokumenty, na které Strategie navazuje.

Název	Obsah/vztah ke Strategií
Dokumenty národní a mezinárodní	
Cíle udržitelného rozvoje OSN (tzv. SDGs) – Agenda 2030 OSN	Figurují jako základní rámec této Strategie, jež využívá podcíľů SDGs relevantních pro univerzitní prostředí.
Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal)	Představuje plán Evropské komise pro přechod k uhlíkové neutralitě, ochranu biodiverzity, snížení znečištění a péči o přírodní zdroje do roku 2050.
Strategický rámec ČR 2030	Stanovuje priority pro rozvoj ČR do roku 2030, zohledňuje SDGs.
Dokumenty institucionální na UK	
Strategický záměr UK 2021–2025	Vymezuje prioritní oblasti rozvoje UK do roku 2025.
Strategie odpovědného veřejného zadávání UK	Definuje cíle a priority UK při zadávání veřejných zakázek s využíváním principů odpovědného zadávání.
Plán rovných příležitostí UK 2022–2024	Soustředí se na personální a institucionální zajištění agendy rovných příležitostí na celouniverzitní úrovni, vyrovnanější zastoupení mužů a žen, kulturu pracovního prostředí, kariérní rozvoj, rovnosti v odměňování atd.
Akční plán HR Awards UK	Zabývá se zejména zvýšením kvality péče o lidské zdroje, rozvojem profesního růstu, vytvořením podmínek pro přitažlivější kariéru v oblasti výzkumu a vývoje na univerzitě.
Strategie mezisektorové spolupráce UK	Zaměřuje se na propojování jednotlivých oblastí univerzitního výzkumu a následného transferu do aplikační sféry. (V přípravě)
Strategie internacionalizace UK	Nastavuje, mimo jiné, priority v oblasti univerzitní mobility. (V přípravě)
Centralizované rozvojové projekty	
University Leaders in SDGs (UNILEAD)	Definují doporučení pro české veřejné VŠ ve vztahu k udržitelnému rozvoji, zaměřují se na jejich implementaci a na zapojení studujících a zaměstnanců.

¹ § 6 zákona č. 17/1992 Sb., Zákon o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

2. Kam směřujeme: Univerzita Karlova se trvale zasazuje o udržitelný rozvoj

UK chce mobilizovat svůj vnitřní potenciál k proměně v udržitelnou univerzitu, která je vzorem pro studující a modelem sociální odpovědnosti pro další společenské aktéry. Z tohoto důvodu vznikla tato *Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Karlovy: Na cestě k udržitelnosti 2030* (dále jen „Strategie“), která si za svůj **hlavní cíl** klade **posunout UK do roku 2030 směrem k udržitelnému fungování, a to nejen odpovědným přístupem ke svému provozu, ale i k vzdělávacím a tvůrčím aktivitám**. V souvisejících změnách univerzitního prostředí vidí UK příležitost k vlastní modernizaci a vytvoření inovačního potenciálu, jež se promítne především do oblastí, které jsou jí vlastní, tedy do vědy a vysokoškolské výuky.

Mise

Posláním UK je přinášet nové poznatky a inovace prostřednictvím vědy a výzkumu a nabízet kvalitní vzdělání reflektující nejnovější vědecké poznatky, které připravuje studující na uspokojujivý život v měnícím se světě.

Vize

UK je lídr v oblasti udržitelného rozvoje mezi vysokými školami ve střední Evropě, který:

- **integruje principy environmentální, sociální a ekonomické udržitelnosti ve svém provozu a aktivitách**, tzn. je klimaticky neutrální, snižuje svou environmentální stopu, dbá na férové jednání a naplňování lidských potřeb v dodavatelských řetězcích, chová se zodpovědně a participativně ke svým zaměstnancům a studujícím v rámci možných zdrojů;
- **vzdělává studující s cílem rozvíjet klíčové kompetence** pro zvyšování kvality života a naplňování potřeb současných i budoucích generací v mezích kapacity planetárních systémů;
- **přispívá k řešení globálních, regionálních i lokálních výzev** svou vědou, výzkumem a inovacemi s dopadem do praxe;
- **zastává svou třetí roli**, je klíčovou součástí veřejné debaty o udržitelnosti v lokálním i národním rámci, občanském i korporátním sektoru.

UK bude svou Vizi naplňovat:

- **využíváním svých kapacit k dosažení cílů**, které si klade v klíčových oblastech udržitelného rozvoje;
- **podporou managementu udržitelného rozvoje** napříč univerzitou, včetně komunikace a šíření povědomí o udržitelném rozvoji mezi studujícími a zaměstnanci, **koordinací mezioborové spolupráce**, podporou iniciativy jednotlivců i týmů, **posilováním sounáležitosti k univerzitě jako celku, vztahů mezi aktéry a celospolečenským dialogem**;
- **zapojováním studujících a zaměstnanců** do přípravy klíčových univerzitních strategií a jejich naplňování;
- **reflektováním sociálních potřeb** všech svých zaměstnanců a studujících a **vyrovnáváním jejich příležitostí** v rámci uplatnění na univerzitě;

- **prováděním špičkového výzkumu** v oblasti udržitelného rozvoje a **posilováním participace na rozvojových a výzkumných projektech** vysokých škol vztahujících se k tématu udržitelného rozvoje;
- **rozvíjením existujících a iniciací nových zapojení do národních či mezinárodních sítí** zabývajících se tematikou udržitelného rozvoje;
- **vzděláváním studujících, zaměstnanců i širší veřejnosti** v otázkách udržitelného rozvoje v rámci studijních programů, programů celoživotního vzdělávání, letních škol a dalších vhodných aktivit, vedoucích k environmentálně a sociálně odpovědnému chování;
- **poskytováním přiměřených finančních zdrojů** pro naplňování cílů Strategie, sledováním možností financování prostřednictvím projektů, dotací a darů.

3. Kudy jdeme: Klíčové oblasti rozvoje Univerzity Karlovy

UK se v rámci naplňování své Vize a Mise zaměří na čtyři klíčové oblasti rozvoje, jež reflektují její hlavní aktivity. Každá z klíčových oblastí má svůj cíl a dále se věnuje několika dílčím podoblastem zájmu, ke kterým stanovuje dílčí cíle. Tyto oblasti zájmu, cíle i dílčí cíle Strategie vychází z nejnovějšího vědeckého poznání a zkušeností předních světových univerzit, reflektují mezinárodní rámce a standardy a jsou uzpůsobeny pro účely UK. Jednotlivá témata udržitelného rozvoje se překrývají a doplňují, zvolená struktura je tedy do určité míry proměnlivá a nemá pevné hranice.

Pro dosažení stanovených cílů Strategie budou zpracovány Akční plány, které budou svým rozsahem pokrývat dvouletá časová období, tzn. 2023–2024, 2025–2026, 2027–2028 a 2029–2030. Akční plány představí konkrétní opatření pro naplňování dílčích cílů v daném časovém období, včetně stanovení zodpovědností zapojených aktérů, monitoringu a evaluace a finančního zajištění. Akční plány budou vyhodnocovány každoročně, vždy v závěru jejich dvouletého aplikačního období bude vyhodnocení zveřejněno.

Vytvoření organizační a komunikační struktury pro oblast udržitelného rozvoje, tedy i získávání zpětné vazby, otevře možnost flexibilní reakce na změny ve společnosti i v rámci univerzity a napomůže zlepšení a sladění navržených postupů. **Strategie tak bude pravidelně aktualizována**, nejbližší aktualizace se předpokládá v roce 2026. **Vyhodnocení Strategie**, tzn. posouzení naplňování stanovených cílů, **proběhne ve druhé polovině roku 2030**. Ve stejné době bude také realizována příprava navazující Strategie na roky 2031–2040 v souladu s aktuální situací na národní i mezinárodní úrovni.

Klíčová oblast I. Řízení a organizace

Cíl: Efektivní řízení a organizační zajištění chodu univerzity naplňující principy udržitelného rozvoje

a. Management udržitelného rozvoje

i. Spolupráce, komunikace a osvěta uvnitř

Dílčí cíl: Využití stávajících i nově vytvořených struktur pro fungující komunikaci, spolupráci a osvětu v oblasti udržitelného rozvoje na UK, pořádání osvětových aktivit ve všech oblastech Správy a provozu (Energie a emise; Výstavba a rekonstrukce; Voda, zeleň a ekosystémové služby; Odpady a cirkulární ekonomika; Mobilita; Stravování) s cílem zvyšovat povědomí a snižovat negativní dopady na životní prostředí i společnost na úrovni studujících a zaměstnanců UK

ii. Strategické dokumenty a reporting pokroku v oblasti udržitelného rozvoje

Dílčí cíl: Implementace stanovených opatření, pravidelný monitoring pokroku v oblasti udržitelného rozvoje na UK, aktualizace Strategie po min. pětiletých obdobích a vyhodnocení v roce 2030

iii. Soulad s dalšími strategickými dokumenty

Dílčí cíl: Zajištění souladu Strategie s dalšími připravovanými či aktualizovanými strategickými dokumenty UK, začlenění prvku udržitelného rozvoje, kde je relevantní

iv. **Financování**

Dílčí cíl: Zajištění financování aktivit na podporu udržitelného rozvoje v rámci UK z interních a externích zdrojů s prokázaným etickým původem (z projektů EU a národních programů, od ověřených nadací a dárců atp.), v dlouhodobém horizontu snaha vzniklé finanční úspory v oblasti udržitelného rozvoje investovat zpět k další podpoře udržitelných projektů

b. **Odpovědné nakupování**

Dílčí cíl: Uplatňování principů odpovědného veřejného zadávání v rámci zakázek a nákupů UK (tuto tematiku řeší Strategie odpovědného veřejného zadávání UK)

c. **Rovné příležitosti, wellbeing studentů a zaměstnanců**

Dílčí cíl: Zajištění rovných příležitostí a podpora wellbeingu studujících a zaměstnanců UK (tuto tematiku řeší a další specifické cíle stanovuje především Plán rovných příležitostí UK a další dílčí dokumenty)

- ⇒ **Ukazatele naplňování cíle Klíčové oblasti I. do roku 2030:** Vznikne Kancelář udržitelného rozvoje² na UK, kterou povede manažer udržitelného rozvoje UK a bude pracovat společně s dalšími kolegy (celkem min. 3 FTE); bude mít každá fakulta a součást UK svého koordinátora udržitelného rozvoje; vzniknou interní pracovní skupiny odborníků z UK³ pokrývající 6 oblastí správy a provozu; bude ustanoven Poradní sbor udržitelného rozvoje UK⁴, který bude složen ze zástupců zaměstnanců a studentů UK; dojde k vyhodnocení Cílů Strategie aktualizované v roce 2026 a v přípravě bude navazující Strategie na roky 2031–2040; bude existovat aktualizovaná Strategie odpovědného veřejného zadávání UK; bude existovat aktualizovaný Plán rovných příležitostí UK

Klíčová oblast II. Správa a provoz

Cíl: Snižování environmentální stopy, dosažení udržitelného provozu a správy univerzity, tzn. společensky a environmentálně odpovědný přístup k vlastním aktivitám

a. **Energie a emise**

i. **Energetický management**

Dílčí cíl: Zavedení energetického managementu pro UK jako celek

ii. **Emise skleníkových plynů**

Dílčí cíl: Sledování a snižování emisí skleníkových plynů UK (dle ISO 14064 nebo GHG Protokolu), postupné dosažení uhlíkové neutrality nejpozději do roku 2050

iii. **IT infrastruktura a elektronizace/digitalizace**

Dílčí cíl: Zavedení managementu IT infrastruktury a podpora elektronizace/digitalizace na UK (snížení spotřeby energií, papíru atp.)

Poznámka: Obnovitelné zdroje energie na budovách jsou zařazeny do II. b. Výstavba a rekonstrukce.

² Ekvivalent „Sustainability Office“ na zahraničních univerzitách

³ Ekvivalent „Sustainability Working Groups“ na zahraničních univerzitách

⁴ Ekvivalent „Sustainability Council/Committee“ na zahraničních univerzitách

b. Výstavba a rekonstrukce

i. Rekonstrukce budov a nová výstavba

Dílčí cíl: Zohlednění environmentálních aspektů v rámci nové výstavby a rekonstrukce stávajících budov (snižování energetické náročnosti, obnovitelné zdroje energie, pasivní a postupně aktivní výstavba z pohledu emisí skleníkových plynů, zelené střechy, prevence nárazů ptáků do skel, využití druhotných surovin při výstavbě a rekonstrukcích atp.), zavedení certifikace dle standardů

c. Voda, zeleň a ekosystémové služby (vč. podpory biodiverzity)

i. Hospodaření s vodou

Dílčí cíl: Zavedení managementu nakládání s vodou na UK (pitné, šedé, dešťové)

ii. Obhospodařování vodních ploch, zelených ploch a zeleně

Dílčí cíl: Zavedení managementu obhospodařování vodních ploch, zelených ploch a zeleně na UK pro podporu ekosystémových služeb (podpora a obnova biodiverzity, zadržování dešťové vody, rekreační a odpočinkové služby, komunitní zahrady)

iii. Inventura dopadů na biodiverzitu a ekosystémové služby

Dílčí cíl: Zmapování vlivů provozu a nákupů UK na biodiverzitu a ekosystémové služby v globálním měřítku a sestavení účinných intervencí, které je sníží

d. Odpady a cirkulární ekonomika

i. Monitoring odpadů

Dílčí cíl: Zmapování toků odpadů na UK

ii. Prevence vzniku, třídění a další zpracování odpadů

Dílčí cíl: Nakládání s odpady v souladu s principy cirkulární ekonomiky, rozvoj a zefektivnění systému třídění odpadů (včetně biologicky rozložitelného odpadu rostlinného i živočišného původu), zavedení opatření pro prevenci vzniku odpadů na UK

e. Mobilita

i. Služební a studijní cesty (zejména zahraniční)

Dílčí cíl: Nastavení opatření pro snižování environmentální stopy ze služebních a studijních cest zaměstnanců a studujících UK zejména na delší vzdálenosti

ii. Pravidelné cesty za studiem/do zaměstnání

Dílčí cíl: Nastavení opatření k využívání environmentálně šetrnějších módů dopravy pro cesty za studiem či do práce studujícími a zaměstnanci UK

iii. Vozový park a infrastruktura

Dílčí cíl: Ekologizace vozového parku UK, postupný přechod na „čistou“ mobilitu (nízkoemisní či bezemisní formy dopravy), podpora infrastruktury pro „čistou“ mobilitu na UK

f. Stravování

i. Udržitelné⁵ potraviny a jídelničky

Dílčí cíl: Nabídka udržitelného stravování pro studující a zaměstnance UK (vlastní i subkontraktované provozy: menzy, kavárny, bufety, automaty, kuchyňky, sdílené prostory atp.), postupné snižování environmentální stopy ze stravovacích služeb UK

Poznámka: Nakupování surovin z udržitelných zdrojů pro stravovací zařízení UK je součástí I. b. Odpovědné nakupování; Prevence vzniku a nakládání s potravinovým odpadem UK je součástí II. d. Odpady a cirkulární ekonomika.

- ⇒ **Ukazatele naplňování cíle Klíčové oblasti II. do roku 2030:** Bude zavedeno sledování emisí skleníkových plynů (dle ISO 14064 nebo GHG Protokolu) a stanoveny kroky, které povedou k dosažení uhlíkové neutrality UK nejpozději do roku 2050 (konkrétní závazky k průběžnému snižování emisí skleníkových plynů budou do Strategie zapracovány při aktualizaci v roce 2026); bude počítána a zveřejňována environmentální stopa univerzity jakožto organizace dle Doporučení Evropské komise (o používání metod stanovení environmentální stopy pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací ze dne 16. 12. 2021), nebo sustainability reporting dle vznikající legislativy (ESRS⁶); bude zavedena certifikace pro novou výstavbu dle existujících standardů (např. LEED); bude zaveden management nakládání s vodou; bude zaveden management obhospodařování vodních ploch, zelených ploch a zeleně podporující a obnovující biodiverzitu a ekosystémové služby; bude zmapován vliv provozu a nákupů UK na biodiverzitu a ekosystémové služby; budou zmapovány toky odpadů na UK; bude zavedeno sledování environmentální stopy z mobility studujících a zaměstnanců v rámci studia či služebních cest; bude zavedeno sledování environmentální stopy ze stravovacích služeb poskytovaných UK; environmentální (uhlíková) stopa všech výše zmíněných oblastí provozu bude veřejně dostupná a bude existovat plán s konkrétními cíli pro její kontinuální snižování (na základě vyhodnocení potenciálu snížení při vynaložení určitých finančních prostředků), plán i cíle budou pravidelně vyhodnocovány a aktualizovány s ohledem na národní i mezinárodní závazky

Klíčová oblast III. Vzdělávání, věda a výzkum

Cíl: Posílení tématu udržitelného rozvoje ve vzdělávání, vědecké a výzkumné činnosti

a. Vzdělávací činnost

Dílčí cíl: Integrace udržitelného rozvoje a dílčích témat do nabídky kurzů, studijních programů, programů celoživotního vzdělávání a osvětových aktivit na UK (např. povinné i volitelné kurzy, kurzy celoživotního vzdělávání v tématech udržitelného rozvoje/ESG/CSR⁷, vzdělávací a osvětové aktivity spolků atp.)

⁵ „Udržitelné“ v holistickém smyslu, tzn. dostupné a výživově hodnotné pro spotřebitele a zároveň šetrné k životnímu prostředí a respektující potřeby lidí, kteří tyto potraviny a jídelničky vyrábí či připravují

⁶ European Sustainability Reporting Standards – využívají nového konceptu ESG (viz níže)

⁷ ESG = zodpovědný a udržitelný přístup k investování a byznysu obecně (angl. „Environmental, Social, Governance“); CSR = společenská odpovědnost organizací (angl. „Corporate Social Responsibility“); oba koncepty se částečně překrývají navzájem a také s tématem udržitelného rozvoje

b. Tvůrčí činnost

Dílčí cíl: Podpora výzkumu, vývoje a inovací v oblasti udržitelného rozvoje na UK (projekty základního i aplikovaného výzkumu, vedení závěrečných studentských prací, publikační aktivity atp.)

- ⇒ **Ukazatele naplňování cíle Klíčové oblasti III. do roku 2030:** Dojde k revizi studijních programů a kurzů, které se vyučují na UK a bude zhodnocen jejich vztah k udržitelnému rozvoji; vzniknou min. 3 nové kurzy, jež se budou věnovat aspektům udržitelného rozvoje a dosud v nabídce nejsou (povinné, volitelné, CŽV či microcredentials); budou formou interních zdrojů financování podpořeny výzkumné aktivity zaměřující se na udržitelný rozvoj (min. 10 projektů)

Klíčová oblast IV. Třetí role a spolupráce navenek

Cíl: Podílení se na aktuálním společenském vývoji a přispívání k šíření nejnovějších vědeckých poznatků a hodnot v oblasti udržitelného rozvoje, včetně uplatňování výsledků v praxi

a. Třetí role Univerzity

Dílčí cíl: Popularizace vědy a výzkumu v oblasti udržitelného rozvoje na UK

b. Spolupráce a komunikace navenek (strategická partnerství)

Dílčí cíl: Spolupráce UK v oblasti udržitelného rozvoje s vysokými školami a dalšími aktéry⁸ udržitelného rozvoje v ČR i zahraničí

- ⇒ **Ukazatele naplňování cíle Klíčové oblasti IV. do roku 2030:** Univerzita bude pravidelně informovat veřejnost o svých aktivitách v oblasti udržitelného rozvoje přes média (min. 30 mediálních výstupů); zapojí se do min. 5 větších akcí, které budou propagovat aspekty udržitelného rozvoje směrem k veřejnosti (např. workshopy, výstavy, veřejné přednášky, noc vědců atp.); bude se zapojovat do veřejné debaty a spolupracovat s aktéry udržitelného rozvoje v ČR i zahraničí (bude zapojena do min. 4 národních a mezinárodních sítí či odborných skupin); bude podporovat uplatňování výsledků v praxi (min. 10 využitých výsledků ve veřejném či soukromém sektoru); bude sdílet získané zkušenosti z implementace opatření podporujících udržitelný rozvoj UK (min. 10 příspěvků prostřednictvím veřejně přístupných elektronických médií)

⁸ „Aktéři udržitelného rozvoje“ zde v širokém smyslu spolupráce v rámci občanského sektoru, orgánů státní správy, neziskového sektoru, soukromého sektoru atp.